

staat bezaten oneindig verschillende van dien der wereld, waarom de lieden der wereld hun geene vertroosting en zoudten aanbrengen, maar wel het tegendeel, vs. 15, 16.

c. Eindelijk gaat de Heere over, en verzoekt van zijnen Vader om hunne verdere heiliging, vermits de Heere Jezus wist dat zij, al werden zij hier al op de wereld bewaard, echter niet vatbaar, niet bekwaam, niet rijp waren voor den hemel; om dus langs den weg van toenemen in de heiligmaking, voor de heerlijkheid bekwaam gemaakt te worden. Dit eischt de Heere op grond van zijne teweeggebrachte gehoorzaamheid, vs. 17—19 ingesloten.

Belangende Jezus' voorbedding om zijns volks bewaring tegen de kracht der verzoeking in deze booze wereld, en tegen een ontijdigen dood, in het 15^{de} vers, onze tegenwoordige stof, waar de Heere zegt. Vader 'Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld megneemt, maar dat Gij hen bewaart van den booze. Daarover wenschen wij dezen avond wat te zamen te spreken, hetwelk wij zoeken te doen volgens twee hoofdzaken.

A. Zullen wij zien wie de personen zijn, voor wie de Heere Jezus hier bidt, mitsgaders wat deze voorbedding van Jezus in dit zijn volk vooronderstelt.

B. En dan overwegen, wat deze voorbedding behelst.

A. Aangaande het eerste, daarin slaan wij het oog:

A. Op de personen, voor wie de groote Hoogepriester alleen bidt.

B. Op hetgeen deze voorbedding van Jezus in hen vooronderstelt.

A. Belangende de personen, voor wie de Heere Jezus bidt; daarin slaan wij gade:

a. Dat de personen, voor wie de Heere Jezus bidt niet zijn

1. Alle menschen Zonder onderscheid, man voor man, hoofd voor hoofd; het tegendeel leert ons de Bijbel'overal. O! daar is vernieling en ellende op den breeden weg, Rom. 3:16, en daardoor gaan velen ten verderve; Jezus zegt ook uitdrukkelijk vs. 9 van dit hfdst.: Ik bid niet voor de wereld.

2. Ook zijn het niet allen, die onder het Evangelielicht, en dus onder Jezus' aanbidding, leven; de bevinding leert ons volgens het Woord, dat er vele geroepenen zijn, maar weinig uitverkorenen, Matth. 20:16.

3. Zijn het ook niet allen, die uit de grove wereld, door eene soort van overtuiging, of eene ontwaking van de conscientie, uitgaan, die dus grootelijks veranderd schijnen, ja, die waarlijk (naar buiten bezien) grootelĳks veranderd zijn; o! hier in dit hfdst., wordt een groot man in de kerk, een apostel, een Judas, onder deze voorbedding van Christus gemist. Dus zullen velen in dien grooten dag zeggen: Heere, hebben wij niet in uwen naam gegeten en gedronken? (ten avondmaal geweest); ja, geprofeteerd, gepredikt, en daarbij vele krachten gedaan, duivelen uitgeworpen? En Gij hebt in onze straten geleerd; doch de Heere Jezus zal antwoorden: Ik heb u nooit gekend, Matth. 7:22, 23; Luk. 13:26, 27. O! Hij kent ze wel voor wie Hij bidt.

b. Slaan wij gade, dat bijgevolg de personen voor wie Jezus bidt, alleen zijn de uitverkorenen van eeuwigheid, de gegevenen van den Vader aan den Zoon, en aan zijne zorg, om de verlossing voor hen te verwerven en toe te passen, de te voren verordineerden tot aanneming tot kinderen, uitverkoren in Christus voor de grondlegging der wereld, Ef. 1: 4, 5, van wie Jezus zegt in dit hfdst. vs. 6: Zij waren uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven, daarbij de gekochten met zijn bloed, en de verlostten uit satans- en der zondemacht, door zijnen Geest; die Jezus aan het kruis in het oog had, als Hij zeide: Joh. 19 : 30, Het is volbracht voor die, voor wie Hij het werk vol-eindigd, had, dat de Vader Hem gegeven had te doen, gelijk Hij zegt in dit hfdst. vs. 4. Ja, de wedergeborenen, de geloovigen en de geheiligden door zijnen Geest, die daartoe door het Evangelie inwendig geroepen zijn, zijn die, van welke Hij dit gansche hoofdstuk door spreekt, die zijne woorden hebben ontvangen en bewaard, die Hem bekend hebben te zijn de Gezondene van den Vader voor hen, die van de wereld niet zijn, en daarom de gehaten van de wereld zijn, die Jezus liefheeft, aan wie Hij zijn Vader bekend maakt, en blijft bekend maken, en dus de vereenigden met Hem, vss. 8, 14, 19, 21, 23, 25 en 26. En ook eindelijk alle uitverkorenen, die nu nog op den breeden weg wandelen, en tot de synagoge des satans behooren, Openb. 2 : 9 ; schapen, die nog dwalen, en tot Jezus' stal niet gebracht zijn, Joh. 10 : 16. Dat Jezus ook voor dezen bidt, blijkt vs. 20, Ik bid niet alleen voor dezen, namelijk, die reeds toegebracht waren, maar ook voor degenen, die door hun woord in Mij gelooven zullen, en die dus nog met Hem vereenigd moeten worden, vs. 21. Dat **nu** de groote Hoogepriester alleen voor alle deze genoemden bidt, zegt Hij zelf met zooveel woorden vs. 9. Ik bid voor hen, Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt, want zij zijn Uwe. Ziet gij wel vrienden, dat het een aan het andere vast is. O! voor wie Jezus bidt, voor die stort Hij zijn bloed; zoudt gij nu durven denken, dat Hij zijn bloed zou storten voor die, die Hij niet verwaardigt op zijn hart voor zijn Vader te dragen? en van welke Hij zelf zegt: Ik bid niet voor hen? Het is wel waar dat het allen zijn, die maar willen, zoo goddeloos als zij zijn, tot Hem komende, met afzien, verzaking en verloochening van zichzelf, eigen-gerechtigheid, waardigheid en kracht; maar dat dit zeer weinigen zijn, leert ons Gods Woord; Luk. 12 : 32 zegt Jezus, dat het een klein kuddeke is.

B. Belangende nu hetgeen deze voorbedding van Jezus, in dezulken voor wie Hij bidt, vooronderstelt. Het vooronderstelt :

a. Eene menigte van vijanden in deze booze wereld, van binnen en van buiten, in welke midden Gods volk hier leeft, en die steeds hun boozen toelig op hen hebben, en alle gelegenheden zoeken, om dien uit te voeren; die hun het leven zoeken bang en bitter te maken, die den vrede tusschen God en hunne ziel zoeken te storen, en die hen zoeken onnut en onbruikbaar voor God op de wereld te maken. 0,

de boosheid van buiten sperde hunnen mond **wijd** op tegen Jezus, toen Hij op aarde was, en daarbij hebben zij een boos hart, een boos beginsel, een machtigen verrader van binnen, tezamen spannende met Gods en Christus' doodvijanden; dus zijn zij het doel van de **bestrijding** der boosheid der wereld, somtijds tot den bloede toe.

b. Vooronderstelt deze voorbedding van Christus in Gods volk ook eene menigte van tegenheden, plagen, **kastijdingen** en verdrukkingen, die zij boven de wereld, hier van Gods hand onderworpen zijn, ziet dit in Azaf, Ps. 73; als hij dit zag, kon hij zijn hart niet stil krijgen, totdat hij in Gods heiligdom inging, en op het einde der **goddeloozen** merkte; velen zijn toch de tegenspoeden der rechtvaardigen, Ps. 34:20.

c. Vooronderstelt ook deze voorbedding des Heeren Jezus, dat des Heeren volk hunne gedurige gevaren deswege zien, en daarbij niet zelden door slaafsche vrees besprongen worden, **gelijk** ook door dien verkeerden kommer, dat de Heere **zijne** hand nog eens, (ja zelfs **rechtvaardig**) zal aftrekken, en dan, zegt een oprechte, **lig** ik open voor den Heere te verlaten, voor Hem te verloochenen, voor eene fout te begaan, die mij al mijne dagen zal krenken; ja, om onder de bezoeken en tegenheden van Gods hand, mijn mond open te doen tegen den Almachtige; ja, met een Job, hfdst. 3:1—16, den dag mijner geboorte te vervloeken, en tot God te zeggen met een Jonas: billijk is mijn toorn ontstoken, Jona 4:6-9. Dus zijn zij zeer beducht om **nog** te eeniger tijd te zullen omkomen, het niet te zullen uithouden, of zich onbetamelijk te zullen gedragen, en tot oneer van den Heere te zullen zijn, of dat anderen over hen nog ten verderve zullen vallen. O! zij Zeggen menigmaal in hun hart: het zal een wonder zijn als ik al mijne dagen bewaard worde.

d. Hieruit spruit dikwijls, hetwelk Jezus' voorbedding in zijn volk vooronderstelt, **namelijk**, eene onmatige begeerte, om liever van de aarde maar weggenomen te mogen worden.

1. Deze begeerte was zondig en onmatig in **Elia**, 1 Kon. 19:4; hij zelf ging henen in de woestijn eene dagreize, en kwam en zat **onder eenen jeneverboom**, en bad dat zijne ziel stierve, en zeide: het is genoeg, neem nu, Heere! mijne ziel, want ik ben niet beter dan mijne vaderen. Zoo ook in Job, hfdst. 6:8, 9: Och! of mijne begeerte kwame, en dat God mijne verwachting gawe, en dat het God beliefd dat Hij mij verbrijzelde, zijne hand 30s liet en een einde met mij maakte; alsmede in Jonas, Jona 4:3: Nu dan, Heere! neem toch mijne ziel van mij, want het is mij beter te sterven dan te leven.

2. Wat anders, ja, matig was deze begeerte in Mozes, als hij zeide: Ex. 32:32: Heere! delg mij liever uit uw boek, dan dat de Heere zulk een groot volk zou ombrengen en als het ware de kerk uitroeien; en in Paulus, Rom. 9:3, die liever wenschte verbannen te zijn, als het nuttig zou zijn, voor zijne maagschap naar het vleesch.

3. Maar nog geoorloofder is deze begeerte, wanneer zij voortspruit, niet vanwege het **lijden**, maar vanwege de zonde, als iemand het

lichaam der zonde zo0 moede wordt en om eene voller genieting van den Heere Jezus deelachtig te zijn; dit vinden wij beide in Paulus, 2 Cor. 5 : 8: Wij hebben goeden moed, en hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen en bij den Heere in te wonen, en Fil. 1: 23, waar hij zegt: Ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat is mij zeer ver het beste. Tegen deze begeerten nu om heen te gaan sterkt Jezus zijn volk door deze zijne voorbedding; hiernaar waren Jezus' discipelen zoo verlangende. Jezus stond nu van de aarde weg te gaan, en Hij zou hen laten in zulk eene gevaarlijke wereld, en dat in zulk eenen boozen tijd, waarin genoegzaam het martelaarschap aan de belijdenis zijns naams vast was, en daarom wilden zij mede heengaan; allen wilden zij met Hem sterven, ik zeg, hiertegen sterkt Hij hen met deze voorbedding: Vader! Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den booze.

B. Aangaande hetgeen deze voorbedding des Heeren Jezus behelst, daarin slaan wij het oog:

A. Op den inhoud van deze bede van Jezus.

B. Op deze voorbedding zelve.

A. Belangende het eerste, daarin slaan wij gade:

a. Hetgeen de Heere voor zijn volk hier negatief of op eene ontkenneende wijze bidt, namelijk, dat zijn Vader hen niet uit deze wereld wegneemt, hierin staat ons te letten:

1. Op den zin van Christus hieromtrent.

a. Dezelve is niet, dat Jezus wilde dat zijn volk altijd op aarde zoude leven, het tegendeel is hun met alle menschen bescheiden; Ps. 89 : 49, Wat man leeft 'er, die den dood niet zien zal, die zijne ziel zal bevrijden van het geweld des grafs? en Hebr. 9: 27, Het is den mensch gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel. Ja, het tegendeel heeft Jezus zelf voor zijn volk verworven, vermits zij altijd op de wereld blijvende, de ellendigste waren aller schepselen, 1 Cor. 15 : 19, en Hij heeft in zijn verbond beloofd, zijn volk volkomenlijk, dat is naar ziel en lichaam, te zullen verlossen 'en zaligen; dat' nu deze volkomene zaligheid naar ziel en lichaam onder deze voorbedding van Jezus begrepen is, lezen wij Hebr. 7 : 25, dat Jezus volkomen kan zalig maken al degenen, die door Hem tot God gaan, **alzo0 Hij altijd leeft om voor hen te bidden.**

b. Dus zal Christus' zin in dezen zijn, dat Jezus wilde, dat zijn volk uit de wereld niet ontijdig weggenomen werd, zonder voor den Heere wat geleden en gewerkt te hebben, of ook niet onrijp voor de heerlijkheid, of als dwazen weggenomen werden, gelijk men van eenen Abner leest, 2 Sam. 3 : 33, dat hij stierf als een dwaas. 0, niets droeviger kan er zijn, dan dat een kind van God als een dwaas sterft; maar integendeel wil de Heere in deze zijne voorbedding, dat zijn volk op zijn tijd in gunst, na alles mede voleindigd te hebben, wat de Heere hun gegeven had te doen, opgenomen zoude worden in de heerlijkheid. Dit is mede eene groote belofte, die wij, lezen, Job 5 :

26, Gij zult in ouderdom ten grave komen, gelijk de koorndoopt te zijner tijd opgevoerd wordt, namelijk, niet ontijdig ten grave, niet als onrijp koorndoopt, te vroeg afgemaaid en onbekwaam tot brood, maar gij zult tijdig, rijp voor God en de heerlijkheid, ten grave komen, als rijp en bekwaam koorndoopt, en dus te zijner tijd worden opgevoerd. O, hoe groote troost en verkwikking ligt' hierin voor Gods volk!

2. Staat ons te letten op de reden waarom de Heere Jezus wil, dat zijne kinderen niet ontijdig en onrijp weggenomen zouden worden, namelijk :

a. Ten opzichte van Jezus' apostelen en discipelen, die steeds met Hem hier op aarde waren, kan eene reden geweest zijn.

†. Omdat, (in geval zij mede gestorven waren toen Jezus stierf) het eene gemeene dwaling zou kunnen geworden zijn, dat zij mede deel hadden in de verwerving van de zaligheid, tegen'de voorzegging, Jes. 63 : 3, Ik heb de pers alleen getreden, en daar was niemand van de volkeren met Mij.

††. Ook omdat zij Christus den Heere gezien, en al wat Hem ontmoet was, bijgewoond hadden, en dus het best in staat waren (in geval er nu nog eene buitengewone uitstorting van den Heiligen Geest kwam) om dat eeuwig Evangelie onder alle volkeren voort te planten, ja, omdat sommigen het met hun bloed en dood verzegelen moesten, die de kroon des martelaarschaps moesten wegdragen.

b. Ten opzichte van al het volk van Jezus tot aan de voleinding der wereld, kan de reden zijn, waarom de Heere wil dat zijn Vader hen niet ontijdig of onrijp van deze wereld wegneemt:

†. Omdat zij in deze wereld voor den Heere in zijn huis te werken hebben. Zij hebben eene plaats en eenen naam gekregen in Gods huis en binnen zijne muren, Jes. 56, niet om ledig te zitten, maar gelijk een kind in een huis natuurlijk geboren om te werken; en dus heeft ieder kind van God aan zijnen Vader te vragen, wat zijn werk hier beneden is, en dus niet om onnut eene plaats in de wereld te beslaan. O, vrienden! in Gods huis heeft elk ook zijn bijzonder werk; de een krijgt van binnen wat meer tot dit, *en een ander tot dat werk*, en het is hier een werken voor God, dat in den hemel geene plaats zal hebben. O, hier is de hel te berooven, satans rijk afbreuk te doen, den hemel te planten en te bouwen, elk naar zijn stand Jezus' koninkrijk uit te breiden; hier zijn menschen te bekeeren, Jezus aan te bieden in zijne dierbaarheid; volheid en noodzakelijkheid, zoekende zielen tot eenige handleiding te zijn, onder de vooruitwerkende leiding des Heiligen Geestes, vromen op te wekken om in staat te geraken, om land en kerk op hun hart voor God te kunnen dragen en dus heil aan te brengen; ja, hier is God te dienen in zijn tijdelijk beroep, dat wettig is. O, vrienden! dit laatste is grooter, dierbaarder en ongekender werk, dat men wel denkt, het is ras genoemd ; wij lezen van David, Hand. 13 : 36, dat hij in zijnen tijd den raad Gods gediend had, en toen ontslapen en bij zijne vadersen gelegd is.

††. Ook omdat Jezus' kinderen in deze wereld voor den naam des Heeren Jezus te lijden hebben. Vrienden! die somtijds iets van zijne verbreking in het oog heeft, en dierbaarheid ziet in de dooding zijns vleesch en deszelfs werkingen door Jezus' Geest, die ziet heerlijkheid op dien tijd in het lijden, als het waarlijk voor Christus is. O! dan kan hij dat woord gelooven, 1 Petr. 4 : 14, Indien gij voor den naam van Christus **lijdt**, zoo zijt gij zalig. Maar het moet zoo **wel** uit genade gegeven worden voor Jezus te lijden, als om in Hem te gelooven, Fil. 1 : 29. De weg van een kind van God moet ook **zijn**, (gelijk het Jezus' weg geweest is) langs vele verdrukkingen in te gaan in het koninkrijk der hemelen, langs vernedering en langs **lijden** verhoogd en verheerlijkt te worden. **Nadrukkelijk** zegt Azaf, nadat hij zooveel met de goddeloozen op de wereld te stellen had gehad, Ps. 73: 23, 24, **Gij hebt mijne rechterhand gevat, Gij zult mij leiden door uwen raad, en (dat zijne ziel dierbaar was, o. niet ontijdig, maar) daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen.**

†††. Ook omdat de wereld hier hunne school is, waar zij alles te leeren hebben, hetgeen hen bekwaam en rijp kan maken voor eene aanstaande heerlijkheid. Het is hier eene binderschool en een **proeftijd**; als zij hunne maat van wasdom hebben, dan neemt hun Vader hen weg naar het **hooger** huis; dus hebben zij hier dan toe te nemen:

*. In eene geheiligde kennis van God en Christus en van de **wondere** gelegenheden van Christus' koninkrijk, **gelijk** ook van den **hoogen** en **aanbiddelijken** weg van verzoening, dien God heeft uitgevonden, langs welken Hij **geene** engelen maar alleen menschen komt te zaligen.

****.** In eene ootmoedige en diep wegzinkende verwondering over die eeuwige wegen Gods, waar langs Hij in der tijd handelt, **namelijk**, dat de Heere God naar zijnen eeuwigen wil de gansche wereld heeft laten vallen onder eens satans rijk en macht, hetwelk over de gansche wereld is uitgestrekt; dat Gods Zoon in het midden van dat rijk een rijk opricht; dat hij, wiens naam legio is, en die zeer krachtig en veel onzichtbaar werkt, dat rijk van Christus in eeuwigheid niet overweldigen kan, en dat die eeuwige, **vrije**, onderscheidene genade, met voorbijgang van zoo vele anderen, die naar den mensch geschikter voor den Heere en zijnen dienst zouden zijn, echter op hen gevallen is, en dat het werk Gods met hen is doorgewerkt, daar er zoo menige ziel ook wat **krijgt** en onder weg **blijft** hangen.

*****.** In eene zuivere zelfverloochening, zoodat zij, tegen de kracht aller tegengestelde bewegingen en beginselen van binnen, en van den tegenstand en de verzoeking van buiten, enkel hun heil, vermaak en heerlijkheid **leeren** stellen daarin, dat zij maar minder mogen worden, en de Heere maar mag wassen en groot gemaakt worden in den uitvoer van zijnen verborgen raad en eeuwigen wil.

******.** In eene verbreking van **al** wat hun hier **hinderlijk** is en belet te groeien en te wassen in heiligheid, als daar zijn: **al** die eigene verheerlijking, eigene beginselen, eigene wijsheid, eigene **beredeneerin-**

gen, eigene uitvindingen, alles strijdig tegen een kindeke te worden, om het eeuwige koninkrijk te ontvangen; met name al dat luisteren naar lof, al dat eigen bestuur over zichzelf in het geestelijke en tijdelijke, al dien eigen zin en wil, al dat vermaken buiten God in schepselen, waarin zij zoo kunnen hangen, al dat gewicht te leggen op moed te krijgen op het doen van plichten, of moedeloos te worden op het gevoel van derzelve gebrek, ja, al dat droevige zelf werken of arbeiden in eigene kracht tot dooding der zonde en kruisiging van het vleesch en tot bestrijding des boozen, zonder, zoo ellendig als zij zijn, tot Christus te gaan, om door zijnen Geest te leeren zijnen dood daartoe door geloof te gebruiken in zijne kracht.

****. Eindelijk ook, in eene recht& gedraging onder al de opgenomene kruisen hier in de wereld, namelijk:

§. Ten opzichte van verdrukkingen, kastijdingen en tegenheden van de hand des Heeren, onmiddellijk aan zijne kinderen toegezonden. Des Heeren volk, hoe klein zij Ook zijn in de genade, hebben allen, hetzij kort of lang, gewoonlijk of zeldzaam, zulke tijden, dat zij zichzelf, hunnen geestelijken, eeuwigen en ook hunnen tijdelijken staat aan den Heere Jezus kunnen overgeven, en dat zij Jezus blindelings kiezen en aannemen, met al zijne wegen, onbepaald waardoor het Hem belieft hen te leiden, tot, ja, over den dood, tot de heerlijkheid. Maar nu gebeurt het veel, dat de Heere als een soeverein God, om, of ook zonder merkelijke oorzaak, dezen of genen merkelyk smartelijken weg voor het vleesch, dat er toch onder moet, over hen in het bijzonder brengt, tot hunne beproeving, om hun te doen zien wat gewicht van genade zij hebben of wat kleine genade en groote verdorvenheden bij hen zijn, of ook om hen langs dien weg te oefenen en te leeren geloof oefenen in het donkere en God de eere geven, welke wegen Hij houdt, gelijk David bad Ps. 34 :2, wanneer hij vluchtte voor Abimélech, die hem wegjoeg dat hij doorging, toen riep hij uit: Ik zal den Heere loven, zijn lof zal gedurig in mijnen mond zijn; ja, toen riep hij nog anderen te hulp, vs. 4, (zeggende) maakt den Heere met mij groot, laat ons te zamen zijnen naam verhoogen. Dus is deze weg Gods als des Heeren Geest er onder aan het hart komt, in de wereld eene oefenschool, en dan leert de ziel hare achtung voor haar vleesch te laten varen, en als de verwachting naar buiten minder wordt, dat dan het geloof wast en het zien op God sterker wordt. En krijgt zij iets te zien, dat de Heere haar uit liefde en getrouwheid verdrukt en dat het maar is om haar beter te maken, dan raakt zij los en aan het kiezen en opnemen van den Heere met zijnen weg, en raakt zoo het smartelijke van den weg voor het vleesch in hare keuze kwijt. gevende zich maar over, opdat de Heere make en breke naar zijn welgevallen. Paulus zegt. Hebr. 12 :11: De kastijdingen, als zij daar zijn, schijnen geene oorzaak van vreugde, maar van droefheid, doch daarna 'geven zij van zich eene vreedzame vrucht der gerechtigheid, dengenen, die door dezelve geoefend zijn. O! eene dierbare leerschool, als God er onder komt!

§§. Ten opzichte van het lijden en de vervolgingen, welke de Heere, door zijne toelattende voorzienigheid, weleens over zijne kinderen hier op de wereld brengt; dit alles is niets anders dan eene leerschool voor Gods volk, tot dooding van hun ongedoode vleesch; zelfs het martelaarschap, in het afgetrokkene, op zichzelf en bij de kracht van het ongedoode vleesch en van de verdorvenheid en ontrouwheid des harten omtrent den Heere in mindere zaken bezien, zoo zeer te duchten en te vreezen, is zoo zwaar niet voor eene verloochende ziel aan hare zondige zelfliefdde, maar is voor een, die zijn lichaam niet te lief heeft, eene kroon, ja, grootelijks dienstbaar, om meer van zichzelf, zijne liefde en gemak af te raken, om zuiverder God te dienen, lief te hebben en te beoogen, en dus om allerbekwaamst, geschikt en rijp te worden voor de aanstaande heerlijkheid. Wij lezen, 1 Petr. 2 : 21: Christus heeft voor ons geleden, ons een voorbeeld (namelijk van navolging in zijne gedraging onder het lijden) nalatende, opdat wij zijne voetstappen zouden navolgen. O! die het meeste hier voor Jezus gedaan en geleden heeft, die zal in heerlijkheid het meest blinken. Zie eens Openb. 7 : 13-15; daar werd in den hemel gevraagd, als er zulken inkwamen: wie zijn toch deze? en van waar zijn zij? (o! hoe komen zij zoo zuiver wit?) En het antwoord was : deze zijn het, die uit de groote verdrukking komen, namelijk, zij waren niet ontijdig of onrijp uit de wereld weggenomen, en zij hebben hunne kleederen wit gemaakt in het bloed des Lams; wel, dat hunne gerechtigheid alleen in Christus was, maar ook niet uitgesloten, dat zij in dien weg van vervulling van de overblijfselen des lijdens van Christus hier al witter en heiliger geworden waren, daarom, zeggen zij in den hemel, zijn zij hier voor den troon. Ziet daar, vrienden! eenige redenen, waarom de Heere Jezus niet wil, dat zijn volk ontijdig van de aarde wordt weggenomen.

b. Slaan wij hier gade hetgeen de Heere voor zijn volk hier op eene stellige wijze bidt, namelijk, dat zijn Vader hen, hier op de wereld blijvende, bewaard van den booze, hierin staat ons te letten:

1. Op den zin der woorden van Christus, namelijk, wij verstaan

a. Door den boozen hetzelfde wat Jezus in de' zesde bede in den mond van zijn volk te bidden legt, namelijk, zoowel het booze hart, dat Gods volk hier omdraagt en de oogenblikkelijke verzoeken van eene booze wereld, als den booze of den verzoeker van het menschelijk geslacht zelve in deze wereld. Nu werken deze drieërlei boosheden veel te zamen en hebben eenerlei toelig, namelijk, om de hel te bouwen, om de uitverkorenen te verleiden, indien het mogelijk ware, en om het Gods volk bang te maken, ja, om hen tot den Val te brengen. Heeft de booze alleen, wanneer de zonde tot de wereld nog niet overgegaan was, den rechten Adam in het paradijs doen vallen, immers heeft hij thans meer vat op het hart van Gods volk, waarin zulk eene kracht van met hem samenspannende boosheid woont.

b. Derhalve verstaan wij door het bewaard worden van den booze:

†. Het bewaren voor vallen in de zonde en in dwaling des ver-

stands, waar veel het verval in de zeden vandaan komt, en dus voor den strik des duivels, door de kracht der dwaling, waarmede hij speelt op de wereld onder vroom en onvroom, en door de kracht der begeerlijkheid van binnen, waarin hij zijne hand krachtig heeft, alsmede door den rijkdom dezes levens en door den hoogmoed des harten, want volgens 1 Tim. 6 : 9 en 2 Tim. 3 : 2, valt men daardoor in vele verzoeken en in den strik en in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de ziel eindelijk doen verzinken in verderf en ondergang, en daardoor valt men ook in het oordeel des duivels.

††. Ook het bewaren voor vervallen of afvallen uit den genadestaat, namelijk, voor zoo zwaar en op die wijze te zondigen en voor de verzoeken des duivels zoo in te willigen, gelijk de wereld doet. Het is wel waar, dat Gods volk onder de beloften is van niet te zullen uitvallen uit den genadestaat, dat hun staat eene eeuwige grondvest is, maar dat is ook waar, dat het gebed van hunne zijde het middel, en de gedurige voorbedding van Christus de grond is van die onmogelijkheid of van die bewaring.

2. Staat ons te letten op hetgeen de Heere Jezus onder dit be-
waard te worden van den booze verder begrijpt, namelijk, hieronder behoort, dat Jezus wil:

a. Dat zijne kinderen hier in deze booze wereld en onder al de verzoeken wakende en biddende zullen blijven uit gevoel en indruk hunner gedurige gevaren ; waakt en bidt, zegt Jezus, Matth. 26 : 41, opdat gij niet in verzoeking valt, en Mark. 13 : 37: Hetgeen Ik tot u zeg, dat zeg Ik tot allen: waakt! Dus hebben zij in vreeze te wandelen, wetende, dat die nu staan, toe te zien hebben dat zij niet vallen, 1 Cor. 10 : 12, ja, dat zij, die nu staan, maar enkel door het geloof staan, Rom. 11 : 20, bijgevolg, dat zij niet hoog gevoelend hebben te zijn, maar te vreezen.

b. Behoort hieronder, dat Jezus wil, als de verzoeken daar zijn en als zij reeds in de zeef des satans zijn, dat ze dan niet zeer star-
oogen zullen op de baren en de winden die hen slingeren, maar aan-
stonds naar Hem zullen vluchten om bewaring van hun geloof, als die steeds voor hen bidt. Simon, Simon! zegt Jezus, Luk. 22 : 31, 32, Ziet, de satan heeft u zeer begeerd te ziften als de tarwe, maar Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet ophoude. Dus moet Jezus' voorbedding de grond zijn, dat Gods volk bij het geloof bewaard wordt.

c. Behoort hier ook onder, dat Jezus wil, dat zijne kinderen op den grond van hun hart oprecht blijven aan de zijde van den Heere en in den haat tegen de zonde, en'dus in den strijd : en bijgevolg, dat zij op Jezus' voorbedding niet zorgeloos mogen worden, maar zelf mede handen aan het werk moeten slaan in 's Heeren sterkte. Paulus leefde met zijne zonde als een kampvechter; hij zegt, 1 Cor. 9 : 26, 27 : Ik loop dan alzo niet als op het onzekere, 'ik kamp alzo niet als de lucht slaande, maar ik bedwing mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet eenigszins, daar ik anderen gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde. In dezen zin zegt Johannes, 1 Joh.

5 : 18: Die uit God geboren is, bewaart **zichzelven**, en de booze vat hem niet.

d. Nog behoort hieronder, dat Jezus wil, dat **zijn** volk steeds in het oog mag houden het verderf, dat in hun hart en in de wereld is, dat, hoeveel mate van genade zij ook mochten bezitten, echter de zaden van alle boosheid, alle booze neigingen en overhellingen ten kwade van binnen in hun hart ook zijn; ja, zelfs zoo, dat, als zij **meenen** dat zij het een of ander kwaad te boven zijn, hetzelfde dan voor de deur ligt om in te breken Dus liggen Gods kinderen bijzonder open voor ongemerkt zelf ingewikkeld te worden in het booze der **tijden** en plaatsen, waarin zij wonen, voor het wandelen naar de eeuw dezer wereld, Ef. 2 : 2, en hebben **veel** bewarende genade noodig om hunne kleederen niet te bevleken, Openb. 3: 4.

e. Eindelijk behoort hier ook onder, dat Jezus wil, dat zijne kinderen steeds inlichting zoeken door zijnen Geest in hunne onmacht, en dus in de noodzakelijkheid om het dicht bij Hem, als hun Voorbidder, te houden. O ! de satan is een sterkgewapende, Luk. 11: 21, en Gods volk heeft **geene** kracht; eene moeder houdt een kind vast, en het is goed dat een kind de moeder vasthoudt, maar de sterkte is alleen in de moeder. **Zoo** is het goed naar Jezus te vluchten, maar al de kracht is in Hem en in **zijn** voorbidden, (Vader! o, bewaar Gij die arme en onmachtige ziel!) maar niet in het geloof. Derhalve, o ! hoe noodig is het in Jezus' sterkte te staan, door Hem gewapend te worden en zijnen Geest van binnen te hebben, die de wapenen steeds leert gebruiken, Ef. 6: 11-18: Met alle biddingen en smeekingen, biddende te allen **tijd** in den Geest; wat is toch anders een groot en voornaam wapen in de hand eens kinds? Ziet, vrienden ! uit dit alles, wat de inhoud is van deze voorbedding van Jezus.

B. Belangende nu Jezus' voorbedding zelve ; Hij zegt: Vader! Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat **Gij** hen bewaart van den booze. Ziet hier:

a. Den gegronden eisch van den Heere Jezus van zijnen Vader om al deze zaken voor zijn volk, op zijn tweegebracht rantsoen. Wij moeten weten, dat dit gebed van denzelfden inhoud is en dezelfde zaken voor **zijn** volk bevat, als zijne altoos blijvende voorbedding in den hemel, alwaar Jezus dezelfde zaken steeds in het oog heeft; ja, dat Jezus dit gebed uitspreekt alsof **Hij** reeds in den hemel was, en dus laat **Hij** ons hier zien, wat **Hij** daar doet, gelijk blijkt vs. 4 en vervolgens.

1. **Hij** zegt : **Vader!** hier ben Ik als Hoogepriester met mijn eigen bloed **in** dit heilige der heiligen; Ik heb mijn werk op aarde voleind, nu heb Ik hier ook wat te doen; nu kom **Ik** vragen: heb Ik het verbond der verlossing niet voldaan? Ja, heb **Ik** uwen ganschen wil en eisch niet volbracht ?

2. Eischt Jezus daarop, en **Hij** zegt: Vader! het is nu mijn volk; **zij** waren uwe, maar **Gij** hebt **Mij** **dezelve** gegeven, en **Gij** hebt gezegd: eisch van **Mij**, en Ik zal hen **U** tot een erfdeel en eene bezitting geven, Ps. 2 : 8, derhalve

a. Vader! daar staan zij nu in eene booze wereld, in gevaar, met een ellendig hart vol van zonden, o! zie op **Mij**.

b. Vader! daar zoeken zij te bidden, maar zij kunnen niet, en als zij al bidden, ja, al wat zij doen, het is zoo onzuiver, het kan U niet behagen; ziedaar **mijn** gouden wierookvat met mijn reukwerk, laat de rook daarvan **met** hunne gebeden te zamen opgaan.

c. Vader! daar zitten zij in eene booze wereld, onder duizenderlei verzoeken, die zij niet kennen, en zij hebben **geene** kracht; o! laat het niet te hoog gaan! bewaar ze om **Mijnentwil**.

d. Derhalve, o Vader! Ik eisch hunne personen, ja, hunne bewaring in deze booze wereld, en dat zij, hun werk mede voleind hebbende, vol **rijp** hier bij **Mij** gebracht worden, als **mijn** loon, als het arbeidsloon van **mijne** ziel.

b. Ziet nog de kracht, die er ligt in deze voorbedding van Jezus. O! op Jezus' eisch stemt de gansche Drieëenheid te zamen, de goddelijke personen **zijn** de getuigen in den hemel van overeenkomst der verlossing van eeuwigheid geweest, die **zijn** ook de getuigen in den hemel dat het rantsoen is opgebracht, en dat het verbond des vredes is volbracht; **bijgevolg** kan uit kracht van Gods rechtvaardigheid de vrucht van de voorbedding van Christus Gods volk niet ontgaan. Maar iemand mocht denken: ja, had ik geleefd toen Jezus op aarde was, en daarbij geweest, maar nu zooveel honderden jaren daarna, nu Hij al in den hemel is ingegaan, zou **Hij** toen om mij gedacht hebben, als Hij deze woorden sprak?

1. O! ja' vrienden, toen Jezus dit bad, dacht **Hij** aan u, ziet dit met zooveel woorden in het 20^{ste} vers; en was dat **zoo** niet, hoe waart gij anders **zoo** wonderlijk tot hiertoe bewaard; en even na dit gebed, als Hij op zijn aangezicht in den hof **lag**, en zijnen Vader verzocht, dat' deze drinkbeker mocht voorbij gaan, toen dacht Hij ook wel om u; o! toen druktet **gij** zijne ziel, en uwe zonden deden Hem kruipen op de aarde, en uw ongeloof omtrent **zijne** voorbedding, dat gij nu hebt, voelde Hij, toen, en daar droeg **Hij** den gruwel en den prikkel van.

2. Ja, eindelijk en ten laatste, was Jezus op aarde gebleven en **gij** bij Hem, en was Hij niet ingegaan in den hemel ter rechterhand zijns Vaders, dan hadt gij **wezenlijke** reden van vrees gehad. O! Een hoogepriester was geen hoogepriester, als hij niet eenmaal des jaars in het heilige der heiligen inging; maar dit **maakte** zijne voorbedding krachtig, ten bewaarmiddel voor uwe zielen, in eene booze wereld. Ziet dan kinderen van God, dat gij hier leeft, en dat gij hier bewaard wordt, en dat **gij rijp** ten grave zult dalen, en als de koornhoop zult worden opgevoerd, als **gij** uw werk hebt afgedaan op 's **Heeren tijd**; dit alles hebt **gij** te wachten uit kracht van deze voorbedding van Christus.

TOEYASSING.

A. Ziet daar vrienden, eene stof verhandeld vol troostgronden voor een, die **waarlijk** een Christen is; ik had ze genomen

a. Eensdeels, als eenigszins gepast zijnde, door dien wij in onze gewone vervolgstof, volgens den Catechismus, gekomen waren tot in de verhandeling van het gebed, hetwelk wij (zoo de Heere wil en wij leven) den volgenden keer weder wenschen op te vatten, waarin wij de voorbedding van Christus zoo hoog noodzakelijk hebben, zoo tot het doen van het werk, als ten nutte-voor ons allen, om uit kracht van dien, in ons bidwerk, door Jezus' Geest zelve voortgeholpen te worden.

b. En anderdeels ook, als gepast zijnde, opzigtelijk tot mijzelven.

1. Vermits het de Heere alleen is, die mij heeft *bewaard, zoodat ik niet ontijdig en onrijp, en als groen en onbekwaam koorn, ben afgemaaid, maar die zijne hand, boven hetgeen ik ooit had kunnen bidden of denken, zoo blijkbaar en (mag ik het denken) zoo gunstig gewend heeft, door olie en wijn, als die barmhartige Samaritaan, in de wonden te gieten, en zijne krachtige heeling van het oogenblik der verwonding af, zoo goedertieren te doen gevoelen, dat ik tegenwoordig nog ben.

2. Zoodat er voor mij, het zorgelijkste blijft:

a. Dat ik in deze wereld bewaard moge worden van den booze.

b. En dat ik bekwaam gemaakt moge worden door genade, om naar mijnen stand, in mijne betrekking in de wereld, nog iets, o, al was het nog zoo weinig en gering, echter oprecht, voor den Heere te mogen doen en lijden.

c. En dan ook voornamelijk, dat ik uit kracht van deze voorbedding van Christus, de vrucht van dien zwaren weg en roede, (die God rechtvaardig over mij, ja, goedertieren gebracht heeft) in het vervolg zoo tot mijne heiliging, en verbetering moge ondervinden, dat ik ten laatste als de koornhoop volrijp (naar de mate van Christus mij bescheiden) in gunst moge worden afgemaaid, en in die groote schuur, het hoogerhuis bij den Heere Jezus moge worden ingezameld, met al diegenen, die zijne verschijning, ja, die Hem liefhebben in onverderfelijkheid.

B. Laat ons derhalve elkander nuttig zoeken te zijn, terwijl wij er zijn, en laat ons totdat einde uit dit verhandelde eenige dingen na-gaan, die, als de Heere met zijnen Geest daaronder liefde te komen, van eenig wezenlijk nut zouden kunnen zijn, op het gemoed van elk onzer naar zijnen stand.

Uit deze woorden van Jezus zelve blijkt ons, wie aan den grooten Hoogepriester Jezus, en dus aan deze zijne voorbedding, deel en geen deel heeft. Want wij moeten dat weten, dat de kracht van Jezus' voorbedding in den 'hemel voor zijn volk daarin bestaat, dat Jezus ook om diezelfde zaken zijnen Vader bidt, om welke het hun dagelijks te doen is, en waarom zij gedurig naar boven opzien; gevolglijk

1. Zal iemand een zalig deel aan deze voorbedding van Christus mogen rekenen, o! het zal hem hartelijk en oprecht om diezelfde zaken, hier gemeld, moeten te doen zijn.

a. Zoo iemands zorg en zucht zal bijzonder zijn, dat hij uit deze

wereld niet ontijdig, onrijp, of zonder zijn werk afgedaan te mogen hebben, moge worden weggenomen. Gij zult zeggen, is dat een ken-teeken van genade? ja vrienden, en wel zeer klaar; want

†. In dat hart is goddelijk licht en aanvankelijke kennis, van de heerlijkheid en alles alleenwaardigheid Gods, om heilig gediend te worden, dat in den hemel volmaakt plaats zal hebben; alsmede van hunne verafheid daarvan, van hunne laagheid, zondigheid en onheiligheid, en dus van hunne onbekwaamheid en onrijpheid voor den hemel: het gevoel nu daarvan doet hun steeds

*. Aan Jezus' voeten klagen en kermen met Paulus, Rom. 7 : 24, Ik ellendig mensch, zichzelf verfoeien in stof en asch, Job 42 : 6. O! de schuld hunner zonde doet hen roepen om genade; het is als Job 7: 20, Heb ik gezondigd? Wat zal ik U doen, o menschenhoeder? Dat is te zeggen: Heere, ik heb gezondigd, en ik kan U niet voldoen, ik heb geene gerechtigheid, o! werp mij niet van uw aanschijn, dit is een blijvend grondwerk, en zoo niet bij vlagen. In den grond gezet te zijn op verzoening met God, bij licht te zien dat men waarlijk geene gerechtigheid heeft, en zoo te 'blijven aanhouden aan Jezus' voeten, dat is wel wat van dat werk, dat God aan zijn volk doet, en op zijnen tijd opklaart.

** Ja, dit doet hun steeds aan Jezus' voeten in hunne onmacht vallen, en uit onmacht naar Hem grijpen en Hem aannemen, en zichzelf aan Hem overgeven, ten einde Hij daar van binnen zijn werk maar moge werken; en zij hebben den stempel Gods zoo gaarne op hun werk. O! dat klaagt over vijandschap van binnen aan den eenen kant! en dat betuigt en vraagt aan den anderen kant voor den Heere Jezus: Heere! Gij weet wat dat is, dat ik onder mijne zonde zoo bekommerd zit, en dat ik ze zoo moede ben; wat die trek van binnen is, dat ik in U gevonden mocht worden, en dat ik al wat de wereld geven en beloven kan, daarbij inschieten wil: wat dat is, als ik de kosten overreken, dat de schaal altijd naar U overslaat, en dat ik U zoo aankleef; wat dat is, dat ik bij de wereld, hoe zedig en godsdienstig de menschen uitwendig zijn, met mijn hart niet kan zijn. Wel ziet daar, is er wat van uw werk onder, dat ik niet ontkennen durf, maar ik durf er ook geen gewicht op leggen, ei! toon Gij het eens. En langs dien weg en dat laag werken, krijgt zulkeen dikwijls wat verruiming en eenige hoop, en scheidt eenigen moed; ja, somtijds geeft de Heere hun te zien en te gelooven, dat al hun werk, en elk bijzonder deel van hetzelfde, dat het alles eeuwige vrije genade is; en dan werkt zij met Jezus en met zijne voorbidding, och! wees Gij nu mijne voorspraak; bezorg Gij nu, dat ik bekwaam moge worden om voor uw koninkrijk wat te doen, en dat ik bij u U kome als het uw tijd is, en als ik "hier gedaan heb.

†† In dat hart is "wat gelegd, dat opwelt om voor God te leven, Hem' te dienen, te verhoogen en voor Hem te werken, en ook iets dat heerlijkheid ziet in rechte gedragingen onder de kruisen.

*. Kent gij het menschen, dat God en zijnen dienst bij tijden zoo

op uw hart ligt? dat **gij** er gaarne alle menschen toebrengen **wildet**; ja, dat de eeuwige staat van uwe liefste nabestaanden, vrienden, bekenden en anderen, **somtjids** zwaar op uw hart weegt, en dat **gij** hen daarom in liefde aanspreekt; ja, als **gij** eens gehoor krijgt, leeft dan uw hart? Vermeedert dat uwe zucht? Zet u dat voor' uwe naasten aan het bidden? Paulus had **zoo** veel indruk van het gevaar van **zijne** onbekeerde nabestaanden, dat hij zelf wel wilde verbannen **zijn**, als het hen naar den Heere mocht drijven.

******. Ja, ziet **gij** heerlijkheid in uw recht te mogen gedragen onder versmaadheden om Christus' wil? O! vliegt **gij** op een klein **ongelijkje** niet veel eer op? Als eens iemand liegende kwaad van u spreekt, **zijt gij** niet dadelijk toornig, om uwen naam (**zoo** hoog **bij** u geschat en verheerlijkt) te bewaren, met te schuilen achter dien tekst, dat een goede naam beter is dan goede olie? Pred. 7 : 1. Och vrienden ! dat wist de Heere Jezus ook wel, en echter liet Hij **zijn**en Vader **zijne** verantwoording **zijn**.. O! als **gij** op God kondet' zien, en meer uitzierende waart dat de Heere **zijne** hand mocht toonen als het Hem behaagt, en dien weg ondertusschen aan uwe ziel mocht heiligen, **gij** waart er **vrij** beter aan, en zoudt daar vrede **bij** vinden.

†††. Licht in dat hart ook wat, dat hier niet altijd blijven wil, maar dat naar **heerlijkheid** verlangt; een **natuurlijk** mensch zou wel altijd op de -wereld willen **blijven**, al was zelfs **zijn** aandeel schraal, en zou den hemel wel willen laten aan die daar gaarne was, en **zoo** zou **hij** Jezus' woorden gaarne vatten ; maar anders is het met een kind van God, die heeft **zijn** pand, **zijn** vereenigd hoofd Christus daar, die den hemel voor hem verworven heeft, en daar trekt die heen, en dat blijkt uit die gestaltenis:

*****. Uit dat zuchten onder de zonde, onder de pakken, onder de blindheid en onkunde van den Heere, onder die onverloochendheid en onzuiverheid in al hunne werken, zelfs voor den Heere. O ! wat is dat anders, dan dat er van binnen wat is, dat uit die gevangenis wil?

******. Ook uit hun trek naar groei en wasdom, even als in de **natuurlijke** gesteldheid van een klein kind een trek ligt naar voedsel, om er door groot en een man te worden, **zoo** is het ook hier, volgens 1 Petr. 2 : 2. Zal er nu geen volwassenheid plaats hebben dan in de **heerlijkheid**, dan is daar immers een trek naar den hemel; en dit kan eene ziel hebben, en echter zeer donker **zijn** in het opmaken van de gronden van haar deel aan Christus.

*******. Ja, eindelijk ook uit hunne hoofdbegeerte, als **zij** eens wat hulp hebben, en met hunne liefste zonden, en met hetgeen hen onderhoudt, en met hunne ongedoode natuur, eens tot Jezus van nabij komen kunnen. O! ziet eens, hoe het hun dan te doen is, om wortel en tak uitgeroeid te krijgen; ja, konden **zij** het hier machtig worden, **zij** grepen het volmaakte, en zij leiden het lichaam der zonde als een kleed af. O, vrienden ! **zou** dan een geloovige **altijd** blijven **misgrijpen**? Neen, daar is eene hoop, als Ps. 17 : 15, Ik zal uw aangezicht (nog eens)

in gerechtigheid aanschouwen, en verzadigd worden met uw beeld, als ik zal opwaken.

Zulkeen, die een zalig deel zal rekenen aan deze voorbedding van Jezus, zal niet minder zorg hebben, zoo lang hij in de wereld leeft, om bewaard te worden van den booze; dit is' ook een kenteeken van genade.

†. O! zulkeen vreest te vallen, uit gevoel van de boosheid van binnen, en uit het gezicht van de strikken eener booze wereld, en van den vorst der duisternis, zoo dat menigmaal zijn handel en taal voor den Heere is: Och Heere! bewaar mij toch, dat ik niet tot oneer van U worde; en dat ik geene gemeenschap krijgje aan de boosheid der tijden; o! mijn hart is nergens te goed toe, waar zou ik niet voor open liggen, als Gij uwe hand eens losliet; daar zijn geene dwalingen, die opkomen, geene zonden noch verzoekingen, of mijn hart is in staat, ja, nergens uit zichzelfen bekwamer toe, dan om er in, te vallen. Derhalve, o! laat ik toch een teeder hart aan uwe zijde krijgen en behouden; verwaardig mij toch met een gedurig biddend hart, uit gevoel van mijn gedurig gevaar en onmacht, met oprechtheid in den strijd, en met haat in mijn hart tegen alle zonden, als zonden, uit liefde tot U. Zij zegt, ach! ik wil duizendmaal liever deel hebben aan de plagen en oordeelen Gods, dan aan de zonden van den tijd.

††. Zulkeen is zeer bekommerd, als de Heere eens roeden en kastjdingen over hem brengt, dat hij zich daaronder niet recht zal gedragen, en dat doet hem den Heere Jezus inroepen, om zijn licht en kracht, om de leering en leiding van zijnen Geest daaronder. Hij zegt:

*. Heere! ik lig er voor open, om uwen weg niet goed te keuren, maar om te twisten, en om-mijnen mond te openen tegen den Almachtige, en ik wilde zoogaarne, al is het met tranen in de ooggen, U den Heere zwijgen, en uwen weg aanbidden.

**.

Hierom roept zulkeen sterkelijk tot den Heere: o! doe mij toch weten, waarom Gij met mij twist? Hij ziet heerlijkheid in God te heiligen in zijn hart; betamelijkheid in het bukken onder den hoogen God, en' zijnen mond in het stof te steken; ja zaligheid daarin, dat hij het einde Gods van de roede mag bekomen; namelijk, dat zijne banden daaronder gebroken en losgemaakt mogen worden. Hij zegt: Heere! nu zijt Gij met mij in het werk, ik lig daar nu in uwen weg, en ik heb wat in mijn hart dat gaarne U toevallen, en nu mede werken wilde. Gij hebt mij in dezen smeltkroes gebracht, o! mocht ik nu mede schuimen, dat het vuil er af raakt, dat ik heiliger en beter mocht worden, en dat mijne bijzondere onderhoudende kwaden nu een knak mochten krijgen. En hij roept daaronder menigmaal uit: o! wat zijt Gij een goede God! Wel is het waar, dat Gij naar de zonde niet handelt; wat zijn uwe kastjdingen niet met mate! Wat zijn de plagen ligt bij de zonden! O, wat kunt Gij het bitter zoet maken! Ziet eens, dit alles doet dan weêr op nieuw *kiezen, God en Christus met zijnen weg.

††. Zulkeen ziet en is bevindelijk overreed, dat het grootste en eenigste bewaarmiddel van den booze en van het booze is: gemeenschap aan Christus en aan zijne voorbedding. Dit doet hem steeds naar Jezus vluchten, Hem aankleven, zijnen weg op Hem wentelen, en het dicht bij Hem houden: hij weet, dat daar alleen zijne sterkte is, en dat hij buiten Hem het gansche spoor mis is.

2. Kent gij nu wat van deze dingen? Ik vraag niet naar de mate en trap van 'die en dergelijke handelingen, maar naar de natuur van zulke handelingen. Is het u nu om diezelfde zaken, in uwe verborgene eenzaamheid, hartelijk en oprecht te doen, waar Jezus zijnen Vader hierom bidt: Vader, Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den 'booze? O vrienden! zoekt er mede naar binnen te keeren.

a. Menschen, die altijd wel wilde leven, of ook, die om de verdrukkingen, armoede en tegenheden in de wereld, zoo gaarne dood waart, of ook, die nooit in vreeze zijt over het kwaad der zonde, en het booze der wereld, wat zijt gij ongelukkig en onveilig. Jezus is uw Hoogepriester niet; gij hebt geen voorbidder noch in den hemel, noch in uw hart, die uwe onuitsprekelijke zuchtingen opzendt, en buiten dat legt gij nog gewicht op uw arm, naakt, bloot en geesteloos bidden, en telt dat als het ware den Heere toe. Wel mensch, hoe komt gij behouden; zult gij dan ontijdig sterven, en wel eer gij nog werk in uwe ziel en voor God op de wereld begonnen hebt? Het kan wel wezen dat gij oud wordt en oud sterft, maar gelooft dat goddelijke Woord eens, Jes. 65: 20, Dat een zondaar honderd jaar oud zijnde, en stervende, vervloekt zal worden. O, mensch! roep toch vuriglijk tot den Heere, dat Hij haastelijk dien grooten dood van u believe weg te nemen, en weet, dat er na dezen tijd geen tijd meer zijn zal.

b. Vrienden, die wat ziet van uwe gedurige gevaren in deze booze wereld, en die niet genoeg hebt om heen te gaan, als God u eens opriep.

†. O! zoekt indruk te krijgen van de korthed van uwen tijd, hoe spoedig God komen kan, die duizenderlei wegen heeft, om u van de aarde weg te nemen; alsmede van het gedurig gevaar, waarin gij zijt, zoo lang gij Jezus mist, om de schaduw voor het lichaam, en den vreemden voor den man aan te grijpen. En rust toch niet voor gij Jezus hebt, en dat Hij uw Hoogepriester in het bijzonder is, die u en uwe zaken op zijn hart in den hemel draagt, en voor Hij van zijnen kant zijnen stempel op uw werk zet, en u zijne getuigenis daarvan van binnen geeft, waardoor gij een gegrond vermoeden krijgt, dat het zoo is. O! wat waart gij ongelukkig, als gij hier mistastet!

††. O! dat gij veel naar uwen stand 'met Jezus handelen moogt in het verborgen over uwen eeuwigen staat, namelijk, aan zijne voeten veel klagen en belijden uwe erf- en dadelijke zonden, uwe blindheid en ongevoeligheid, veel uzelfen onwaardig verklaren, wegens al wat de Heere aan u doet, en met name, wegens dat Hij u nog daarbij

genade zou geven en zichzelf aan u zou openbaren; daarbij veel rechtvaardigen en billijken van God, als Hij u voorbij ging; o ! kondet gij uwen staat aan God eens loslaten. Vrienden! in het pogen naar die dingen en in dat worstelen aan Jezus' voeten, mocht gij wat krijgen, uw hart mocht klein worden, wie weet, God mocht Zich wenden ! Ei! houdt het daar toch bij en bij zoo te werken, al valt het bang, zonder men daar hulp krijgt; de keere heeft zoo lang aan uw hart geklopt, zonder dat gij open gedaan hebt, en Hij heeft zijn' eigen tijd; en gelooft toch dat de vijand in dezen weg het booste is, en dat uwe natuur tegen dezen weg het vijandigste is, maar geeft niet toe, gelooft even daarom dat dit de weg is, om God te zoeken en te vinden.

b. Eindelijk, volk van God, voor u alleen is deze voorbedding van Jezus ten goede.

1. Tot uwe besturing dient:

a. Een iegelijk, die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf; bewaart uzelf rein. O! hier is een vrome eene tweede oorzaak, een oorzaak van zijne daden; als men dat ontkent, dan lastert men God. Die stellen dat Gods volk met hunne handen maar over elkander moeten zitten, en die onder hen eeuwig vrije genade missen, zijn niet op den weg, om ooit genade te krijgen, maar wel om met hun trotsch gewaand licht ten verderve te zinken. Ach! dat gij toch in het oog houdt dat uwe kleederen hier op aarde zoo niet bevlekt worden, dat het hinderlijk zij in uwen toegang; die uit God geboren is, bewaart zichzelf, en de booze vat hem niet, 1 Joh. 5 : 18. Immers weet gij den weg, dat het alleen in Jezus' hand is.

b. Zet u toch hier in de wereld tot lijden, en staat er naar om u recht daaronder te gedragen ; die geene gemeenschap heeft aan het zondige kwaad der tijden, die zal veel vrede naar binnen hebben, al heeft hij mede deel aan het lijdende kwaad; en Jezus bidt in den hemel niet alleen om uw' persoon te behouden, maar ook om uwe verdrukkingen ten beste van u te heiligen, en u daarin te sterken.

2. Vrienden, zoo dient tot uwe onderrichting en vertroosting:

a. Gij zult niet weggenomen worden, vóór dat gij uw werk op de wereld hebt afgedaan, daar kunt gij staat op maken; is naar den eeuwigen raad u dit of dat werk bescheiden, te staan voor Gods zaak en zuivere waarheid, een staande getuige te zijn in eenen boozen dag, tegen dwalingen en zonden, menschen te bekeeren of anderszins, uit kracht van Christus' voorbedding zult gij uwe dagen niet eindigen, vóór dat al dit uw werk, ja, zonder iets gemist wordt, geëindigd zal zijn.

O, vrees dan niet voor den dood; Jezus heeft' voor u verworven, en Hij bidt zijn Vader, dat Hij u niet ontijdig of onrijp wegneme. Laat dit uw troost zijn, dat uw leven niet in uwe hand is, dan leefdet gij licht te lang; dat het niet in de handen uwer vijanden is, dan was het haast gedaan; maar dat het in Gods hand is, nu kunt gij niet sterven, of uw Vader moet u wegnemen.

††. Verlangt ook niet naar den dood uit een verkeerden grond, namelijk, omdat de verdrukkingen en kruisen u zoo zwaar vallen; behalve dat de Heere duizenden wegen en middelen heeft, om u er van te bevrijden, zonder dat Hij u wegneemt, ook zijn ze u zoo noodig en nuttig, van achteren zult gij zingen van de wegen des Heeren, Ps. 138 : 5. Of ook omdat gij meent dat gij onnut op de wereld zijt, en niet weet waarom gij zoo oud wordt; dient gij den Heere maar, en laat Die oordeelen, of gij onnut zijt, en of uw werk afgedaan is of niet. O! menigeen weet niet wat hij voor God doet, omdat het zoo laag en gering is in zijne oogen; volgens Matth. 25 zal het ook zoo zijn in den oordeelsdag, als de Heere zal zeggen, dat en dat hebt gij aan Mij gedaan, dan zullen de vromen zeggen: Heere ! waar hebben' wi U zoo gezien? O ! zij tellen hun werk niet; gij leeft mogelijk om uw kruis te voldragen, en in alle wijzen denkt gij voor uzelfen lang genoeg geleefd te hebben; ik durf zeggen dat gij voor den Heere niet lang genoeg hebt geleefd, maar als gij naar den hemel verlangt, o! laat uw eenige grond zijn met onderworpenheid, om van de zonde ontslagen, en om nauwere gemeenschap met den Heere Jezus deelachtig te worden.

b. En ten laatste, o! gij zult er evenwel haast komen, Jezus wil dat gij komt waar' Hij is, en dat gij daar zijne heerlijkheid aanschouwt; vrienden! dit is een geluk, al bezwijkt uw hart, uw geloof en alles, Jezus blijft uw Voorbidder, dit is een steun voor uwe ziel, en daarom, werkt" toch terwijl het "dag is; draagt land en kerk op uw hart, dat Nederland weer eens tot zijn ouden luister moge komen, werkt onder uwe nabestaanden en anderen. O, vader! grijp uw kind uit het vuur, kinderen uwe ouders, vrouw uwen man, of man uwe vrouw, draagt toch lasten voor God, en zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig in het werk des Heeren, wetende dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere. De Heere schenke ons daartoe licht, kracht en genade, om Jezus' wil. Amen !

DE ZORGELOOZE TOESTAND VAN JEZUS' DISCIPELEN IN EENEN GEVAARLIJKEN TIJD.

OF

Eene verhandeling, ter voorbereiding voor den Bededag.

En wedergekeerd zijnde, vond Hij hen wederom slapende, want hunne oogen waren bezwaard; en zij wisten niet, wat zij Hem antwoorden zouden. **MARK. 14 : 40.**

A. **U**IT het historisch verhaal van Markus blijkt, dat de Heere Jezus met zijne elf discipelen reeds ingegaan was in eene plaats, genaamd Gethsémané, dicht bij den Olijfberg, wetende dat zijn uur naderde, waarin Hij Zich gewillig voor zijn volk overgaf; anders lezen wij Joh. 7 : 30, dat de Heere Zich onttrok, omdat zijn uur nog niet gekomen was. De Heere had tegen acht van zijne discipelen gezegd, dat zij aan den ingang van die plaats of van dien hof zouden blijven wachten; maar drie had de Heere er met Zich genomen, om dieper in den hof in te gaan, met name Petrus, Jakobus en Johannes, zijnde de laatste twee zonen van Zebedéus, blijkens vs. 32, 33.

B. Hier -geraakte de groote Borg onder een zwaar voorgevoel van hetgeen Hem stond te overkomen, volgens het laatste gedeelte van vs. 33-42 ingesloten.. De Heere gaat omtrent een steenworp van hen af, vallende op zijne knieën voor zijnen Vader neder, Luk. 22 : 41, en verder, volgens Matth. 26: 39, op zijn aangezicht ter aarde, tot driemaal roepende om eenen voorbijgang van den drinkbeker, namelijk, om eene verpoozing of tusschenpoozing, wanneer, volgens de aanteekening van Lukas, hfdst. 22: 43, een engel uit den hemel kwam, die den Heere versterkte; in dien toestand keert de Heere Jezus Zich, hoeveel Hij ook met Zichzelve te doen had, naar zijne drie discipelen tot driemaal toe, zoo hing zijn hart onder dit alles over hen, maar Hij vond het zoo bij hen gesteld, dat het zijne zwaarigheid vermeerderde, zij sliepen alle drie. Slaapt gij nu? zegt de Heere, in zulk een tijd van zware duisternis en verzoeking, bestraffende dus verder hunlieder slaapzucht met eene hardere opwekking.

C. Dus behooren onze woorden tot het gevoel van des Heeren Jezus'

tweede bede, wanneer de Heere, ten tweede male tot zijne discipelen komende, hen slapende vond, en dat na voorgaande vermaning en bestraffing, en dat in zulk een donkeren tijd. Vrienden! ik heb ze genomen, om volgens dezelve, naar de omstandigheid van tijd en zaken, iets over de slaapzucht of zorgeloosheid, bijzonder van Gods volk, in een tijd van nood en zwaarigheid, te spreken, of het dienen mocht tot onwaking van den eenen of anderen van Gods kinderen, ten einde die in dezen tijd ter hulp voor land en kerk mochten kunnen opkomen; en of er nog iemand mocht zijn, die zijne oogen in dezen tijd uit zijnen doodslaap opendeed. Wij behandelen daarin twee hoofddeelen.

A. Zullen wij kortelijk zoeken na te gaan den zin der woorden.

B. En dan nader hunne gepastheid op de algemeene gesteldheid van de inwoners onzes lands, bijzonder van des Heeren volk, in deze donkere dagen.

A. Aangaande den zin der afgelezene woorden, welke behelzen het goedertieren hangende hart des Heeren Jezus, bij aanhoudendheid, over zijne wederom slapende of slaapzuchtige discipelen, in een tijd van uitersten nood, tot herhaalde opwekking uit hunne slaapzucht, met het gevolg daarvan; daarin slaan wij het oog:

A. Op de wederom slapende of slaapzuchtige discipelen, en dat in een tijd van uitersten nood, met de reden daarvan: zij waren wederom slapende, want hunne oogen waren bezwaard.

B. En dan op het goedertieren hangende hart van den Heere Jezus, bij aanhoudendheid over hen, tot herhaalde opwekking uit hunne slaapzucht, met het gevolg daarvan. De tekst zegt: en Jezus wedergekeerd zijnde, vond hen wederom slapende, en zij wisten niet, wat zij Hem antwoorden zouden.

A. Belangende het eerste, daarin slaan wij gade:

a. Den tijd van uitersten nood, waarin zij waren.

1. Het was een tijd, dat hemel en aarde als in beroering waren, wegens het neervallen van al de pijlen van den eeuwigen toorn Gods tegen de zonde van al Gods volk, van het begin tot aan het einde der wereld, op zijn eeniggeboren, eigen en geliefden Zoon, als de groote Borg van het uitverkoren menschedom. Nu is mijne ziel ontroerd, zegt de Heere, Joh. 12 : 27; en o! hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij! Luk. 12 : 50. Ziet eens hoe het er op aankwam! Daar was nog geen lichaamsslijden, en daar kwam al bloed voor den dag, Luk. 22 : 44. O! het scheelde hier tueschen Christus en tusschen zijnen Vader.

2. Ja het was een tijd, dat geene lankmoedigheid meer plaats had, betrekkelijk de uitverkorenen. O! het zwaard van de goddelijke wraak tegen de zonde sliep niet langer; maar het ontwaakte tegen dien Herder, den grooten Borg, tegen den man, den sterken man in nadruk, de metgezel des Vaders, het was, Zach. 13 : 7: Sla Hem, en dat zonder barmhartigheid; o! de natuur Gods tegen de zonden was aan het gaan, zoodat een almachtig dragen van hetgeen al de uitver-

korenen eeuwig zouden hebben moeten dragen, alleen den heiligen toorn Gods kon stillen; maar het eeuwige daarvan moest Hij, die geene zonde gekend had, nu voldragen; ja, het eeuwige van de verlaten Gods, dat eeuwig gemis moest Hij te boven komen en herstellen, zoodat Hij er uit opkwam, en dat Hij vervolgens tot zijn Vader spreken, en zijn loon van Hem eischen kon, ja, zoo dat de verduisterde zon weer opging over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.

3. Ja, het was een tijd, dat het blijven staan van de goddelooze wereld verworven moest worden; dat al de ordeningen van dag en nacht, van zomer en winter, dat alle vruchtbaarheid, in het midden van den vloek, dat alle genademiddelen, alle leeraars in hunne ambten, dat de verloren sabbat, [door den val, in den vloek over den man, wanneer ieder geen zes, maar al de dagen zijns levens, in het zweet zijns aanschijns zijn brood moest eten,) dat dit alles nu gekocht stond te worden; door welks terugwerkende koop, Hebr. 11 : 4, Abel al met Kaïn den **Heere** offerde, in het begin der Wereld, op het einde der dagen, Gen. 4 : 3, vloeiende dat toen al uit het Genadeverbond, in de belofte van het vrouwenzaad geopend, Gen. 3 : 15.

4. Doet daar eens bij, dat het die tijd was, wanneer alle bijzondere reddingen en verlossingen, van alle landen en kerken, uit diepe ongesteldheden, waarin dezelve ook in het vervolg komen zouden, door den Heere Jezus stonden verworven te worden, gelijk ook van alle Gods kinderen, uit de macht van allerlei lichamelijke en geestelijke vijanden, en uit allerlei soorten van ziels- en lichaamsnooddrufften, en ongestalten.

5. Ja ook was het die tijd, dat de hel als ontbonden was, het was de ure, en de macht der duisternis; het was zoo gevaarlijk, en het zou nog gevaarlijker worden; geen kind van God (als het 'ware) zou zeker zijn, de strijd tusschen hemel en hel was blijkbaar op aarde; de een randt God 'aan, en legt zijne hand aan Gods eigen Zoon, vermorzelende dus de verzenen van het zaad der vrouw, Gen. 3 : 15. En God van den hemel stremt den loop der zon, die doet steenrotsen barsten, opent graven, en wekt menschen op; en hij dat alles had Jezus gezegd, Matth. 34: 21, dat zij nog dagen te wachten hadden, hoedanige nog nooit geweest waren, noch ooit meer zijn zouden.

6. En eindelijk was het die bestemde tijd, naar den eeuwigen raad, die volheid des tijds, met opzicht tot den Heere Jezus, dat het Joodsche Sanhedrin, de groote raad, en de leeraars van dien tijd, onder de goddelijke toelating hun besluit genomen hadden, om de zaak Gods van de aarde uit te roeien, en tot dien einde Christus eerst om te bren en. Daartoe was reeds dien zelfden avond aan den Paaschmaaltijd %e duivel in Judas gevaren, en vervolgens in alle die bijeenkomsten; dit hadden de discipelen aan het Pascha bijgewoond, gelijk ook dat de Heere voor het opstaan van dien maaltijd, tot hunne versterking, en tot klare beteekenende vergewissing, wat aan Hem haast geschieden zou, het sacrament des Avondmaals had ingesteld. Daarop volgt, dat in dienzelfden nacht, weinige uren daarna, al die bijeen-

komsten met macht op de been raken, om hun besluit uit te voeren, en dat de discipelen van Jezus zoo gesteld raakten, dat zij sliepen zonder ophouden.

b. Derhalve slaan wij nu gade, der discipelen gesteldheid in zulk eenen gevaarlijken tijd; de tekst zegt: Zij sliepen wederom, want hunne oogen waren bezwaard.

1. De discipelen sliepen, versta natuurlijk. O! dit bekleemde den grooten Borg, dat zij in al. dien angst van Hem, zoo zorgeloos en maar een steenworp van Hem af, zonder zij ergens van wisten, zich te slapen leiden; hierom roept Hij uit, Jes. 63 : 3: Ik heb de pers alleen getreden, en daar was niemand van de volkeren met Mij.

2. Ja, de tekst zegt: zij sliepen wederom; namelijk:

a. De Heere had in den angst en de droefheid zijner ziel, tot den dood toe, aan hen gezegd: blijft toch hier en waakt met Mij, vs. 34.

b. Ja, Hij had, van zijn eerste bidden opgestaan zijnde, hen nog slapende gevonden, en had hen opgewekt. Jezus had hen met eene zielroerende taal aangesproken, en bijzonder Petrus: en gij, Simon! slaapt gij? O! wat zal van u worden? Zijn dat de beginselen al? Kunt gijlieden dan niet één uur met Mij waken? Hebbende veraolgens hen zeer sterk vermaand tot waken en bidden, in dezen tijd van verzoeking, vs. 37, 38.

c. Daarop volgt, dat de Heere wederom in die zelfde en aanwasende benauwdheid aan het bidden ging, en deze drie discipelen gingen weer aan het slapen; zij sliepen wederom, gelijk Hij hen zoo vond.

d. Ziet eens wat een kind van God, ja, de beste, op zichzelf is in een' tijd van nood. O! hoe haast kan hij zorgeloos en onnut worden! En hoe kunnen dan alle vermaningen, waarschuwingen, ja, de allerteederste aanhoudingen en opwekkingen, bij hem vruchteloos zijn, als de hand van Jezus' Geest daar niet onder is! Hier waren die drie sterke mannen, en die kunnen niet wakende blijven.

3. Ziet de reden van hun slapen; de tekst zegt: want hunne oogen waren bezwaard; namelijk, de oorzaken waren:

a. Het was in den nacht, en door al die zware omstandigheden sloten hunne leden toe, en dus waren zij ten einde hunner krachten; zij waren gewone menschen, en dus was het geen wonder.

b. Ook zegt Lukas, hfdst. 22 : 45, dat zij sliepen van droefheid. O! door droefheid en eene gedurige verbazing* De Beere had hun zoo menigmaal voorzegd, wat hen zou overkomen, en zij hadden het nooit recht kunnen gelooven of verstaan, veel min aannemen, en nu kwam dat voorzegde over den Heere en over hen, en werden zij zóó ingenomen en vervuld met verbazing en innige, smartelijke droefheid, dat zij meer hadden dan zij dragen konden; en dus was hun gedurig ongelooft in vorigen tijd, omtrent Jezus' woorden, de oorzaak van hunne tegenwoordige, moedelooze verbazing en overwonnenheid van droefheid, en zulks was de reden hunner slaapzucht.

c. Ook, dat zij hunne gestalte allengs waren kwijt geraakt.

†. In dienzelfden nacht hadden zij het zoo goed gehad aan het

laatste Pascha; de Heere had daar **blijkbaar** de heerlijkheid der instelling getoond, ook ter onderscheiding der oprechten' van de onoprechten. Hij had zijne wan in zijne hand genomen en dien dorschvloer doorzuiverd; elk was daar aan **zichzelve**n en de een aan den ander bekend geworden, dat **zij** oprechten waren, en Judas was ook aan allen openbaar geworden.

††. Daarbij had de Heere hen in dienzelfden nacht, aan het eerste Avondmaal, bevestigd en gesterkt met beloften, met flesschen en appelen, namelijk, dat zij spoedig **opnieuw** met Hem zouden aanzitten in het **koninkrijk** der hemelen, waarvan **zij** voorsmaken kregen, zoo-dat **zij** in dat wijnhuis als dronken geworden waren; elk had zooveel als **hij** dragen kon, een van hen was op Jezus' borst gevallen, ja, **zij** allen spraken hoog, gelijk **geestelijk** dronken lieden, **zij** wilden alle met Jezus in den dood gaan.

†††. Maar al dit goede was nu door de **oogenblikkelijke** verzoekingen en door hunne dwaakzaamheid naar binnen, allengs gedaald, hunne sterkte was vergaan, hun moed ontzonken, **zij** van hunne wacht, en naar binnen moedeloos en ongeloovig gesteld; daar hadt gij het slapen, het toesluiten hunner oogleden. Ziet eens, hoe het waken te pas komt, als men het van binnen goed gehad heeft, en hoe men dan meer open ligt om zorgeloos te worden, dan als men in het duister is.

B. Belangende nu het goedertieren hart des **Heeren Jezus bij** aanhoudendheid over hen hangende, tot herhaalde opwekking uit hunne slaapzucht met haar gevolg. De tekst zegt: en Jezus wedergekeerd zijnde, vond hen wederom slapende, en **zij** wisten niet, wat **zij** Hem antwoorden zouden, hierin slaan **wij** gade:

a. Het goedertieren hart des **Heeren Jezus bij** aanhoudendheid over hen hangende tot herhaalde opwekking uit hunne slaapzucht; de tekst zegt: en Jezus wedergekeerd zijnde, vond hen wederom slapende.

1. Jezus wedergekeerd zijnde. De' Heere was ten tweede male van het uitbreiden zijner begeerten voor **zijn** Vader, van de aarde opgestaan en tot hen wedergekeerd.

a. Het was Jezus, in **zijn** eerste vallen voor zijnen Vader, te doen geweest om een' voorbijgang van den drinkbeker, namelijk, niet om ontslag, niet omdat Hij 'er Zich uit wilde wikkelen, o neen ! maar het was om **eenen** voorbijgang, om eene tusschenpoozing, om zich, als het ware, wat te kunnen verhalen, ja, om te bekwamer te worden tot het lijden; gelijk de Heere Jezus daarom ook den gemirnden wijn, vóór het kruis, weigerde te drinken, Mark. 15 : 23, (zeer onderscheiden van den edik, dien de Heere aan het kruis nam, Joh. 19: 30) dien **zij** gewoon waren aan kruiselingen te geven tot bedwelming, tot onbewustheid en ongevoel, en dat **alleen** daarom, omdat **Hij** Zich **bekwaam** wilde houden, om **zijn** liefdelijden voor zijn volk te volbrengen; dus was het hier ook: **o! Hij wilde** den drinkbeker drinken.

b. Nu was het de tweede maal geweest, dat de Heere Zich biddende voor **zijn** Vader neergeworpen had, namelijk, omdat op te nemen,

ingeval de onkreukbare gerechtigheid zijns Vaders geene tusschenpoozing kon dulden; hierom zegt de Heere, Matth. 26 : 42: Mijn Vader! indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat Ik hem drinke, uw wil geschiede. Dit nu waren volgens de aantekening van onze Evangelist Markus, in dit voorgaande 39^{ste} vers, genoegzaam dezelfde woorden, als in des Heeren Jezus eerste bidden, bijzonder in het onderwerpen onder zijns Vaders wil.

c. In dezen benauwdten toestand keert de groote Borg Zich weder tot zijne discipelen. O, vrienden! hoe veel Hij ook thans met Zichzelfen te doen had, (o! wat moet die liefde van den Heere Jezus oneindig zijn!) hingen zijn oog en hart echter over hun toestand en ongesteldheid ; ja, dat woog den Heere zwaar, dat dat lieve volk, voor welks ongelooft, ongehoorzaamheid, zorgeloosheid en slaapzucht en de oorzaken van die, Hij nu boette, ook nu in die zware verzoeking waren geraakt door die macht der duisternis, die thans mede op hen toeleide; en daarom gaat Hij, als die overste Leidsman, ja, a! die goede Herder, die, naar den mensch te spreken, hen nu daar wel had kunnen gelaten hebben, al wederom naar hen zien.

2. Ziet nu eens hoe de Heere hen vond; o, vrienden! wanhopig gesteld. De tekst zegt: Hij vond hen wederom slapende.

a. Hun post was geweest te waken. De Heere had in het vorige 34^{ste} vers van hen geëischt en hun bevolen, dat zij bij Hem blijven en met Hem waken zouden; niet om Hem als Borg te hulp te komen, maar

†. Omdat het ook een zware tijd van verzoeking voor hen was, Matth. 26 : 41, Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; om dus, door wakende te blijven, aan de hand van hunnen oversten Leidsman gesterkt en bewaard te worden voor en in de verzoeking.

††. Ook omdat hun waken, en dus hun zien van Jezus' bittere smarten, Hem als een heilig mensch, nog tot eenige verkwikking mocht zijn, gelijk zulks in allerbitterste wegen nog eenigen troost geeft, dat zijne allernauwst vereenigde hartevrienden in zulke wegen bij zulkeenen blijven en zich mede zulks aantrekken.

†††. Daarbij, omdat zij slapende geene getuigen zouden kunnen zijn in het vervolg, van hetgeen aan Jezus geschiedde, maar ook,

††††. Omdat zij, slapende, van Jezus gedragingen onder zijn Vaders hand niet zouden kunnen leeren. O! zoo was Jezus het voorbeeld voor hen, om door zijne gedragingen geleerd en aangemoedigd te worden in hun lijden, hoe zij Hem na te volgen hadden; en daartoe was het waken noodig.

b. Maar de Heere vond het anders gesteld: zij sliepen wederom.

†. Dit deed den Heere Jezus smart tot zijne Smart toe, zijne liefste vrienden zoo droevig gesteld te vinden; ook dezen troost door zijne lieve discipelen moest de Heere missen, omdat Hij, volgens Jes. 63 : 3, de pers alleen moest treden, zonder dat iemand van de volkeren Hem bijstond ; en waarom toch? Om dat te verwerven, dat zijne kinderen deze verkwikking, onder hunne verdrukkingen, genieten zouden.

††. Lezen wij nergens, dat de Heere hen heeft opgewekt op dezen tijd, alleen besluiten wij zulks met grond uit het gevolg.

b. Slaan wij gade, het gevolg van dit ontwaken; de tekst zegt: en zij wisten niet, wat zij Hem antwoorden zouden.

1. Men zou dit ook zoo kunnen vatten, alsof de discipelen, half slui-merende, Jezus' woorden niet verstonden, en derhalve niet wisten te antwoorden.

2. Maar ik denk het naast, dat de Heere hen wel wakker gemaakt heeft, hetzij door of zonder woord, door bij hen te blijven staan zuchten; en zoo kunnen hun wel eenige vorige dingen onder het oog gekomen zijn, vermits zij toch in den grond wakende waren. Een vrome, die op den grond van zijn hart een wakende is, kan rasch door een gewonen invloed wat te zien krijgen; hierom denk ik, dat zij als verstomd, verlegen en beschaamd waren; want wat wilden zij toch antwoorden? Immers konden zij niet zeggen,

a. Heere, hadden wij ooit met U en ons zulk een weg gedacht? O! zij zullen van binnen overtuigd geweest zijn, dat de Heere in vorigen tijd, ja, kort te voren, dit hun zoo menigmaal gezegd en voorzegd had, en dat zij aan en voor die stem ongeloovig en onvatbaar waren gebleven.

b. Ook, wij zijn niet opgewekt; de Heere had hen zoo zeer vermaand tot waken, en had hen nu in den uitersten nood reeds tweemaal opgewekt.

c. Daarbij ook Heere, wij hebben geen hart, het ontbreekt ons aan uw werk van binnen; o! in dienzelfden nacht had de Heere nog zoo veel aan hen te koste gelegd aan het Avondmaal.

†. Hij had hun gemeenschap doen oefenen met Hem en met elkander.

††. Hij had hunne gemeenschap aan zijn aanstaande lijden en dood aan hunne ziel verzegeld, tot hunne sterkte in de verzoeking.

†††. Hij had zijne verbondsliefde hun opnieuw doen laten zien en gevoelen, zoodat Hij alle kosten dragen wilde.

††††. En dat al'es om hunne liefde tot Hem zoo uit te lokken, dat zij bij den Heere Jezus in al zijne verzoeking, uit hartelijke wederliefde, hadden behooren gebleven te zijn.

d. Ja, Heere! daar is nooit een eenig woord of belofte in eigen kracht uit onze monden gegaan. O! hunne eigene woorden, in vorigen tijd, ja in den vorigen avond, kunnen bun wel van binnen veel te doen gemaakt hebben; die drie slapenden bier, waren juist diezelfde, die te voren de hoogste woorden gevoerd hadden. Als de Heere eens tot zijne discipelen gezegd had, Matth. 16: 21, 22, wat over Hem stond te komen, zoo was het Petrus, die dit woord voerde: Heere! dat zal U geenszins geschieden, en die de eerste was om te zeggen, dat hij met Jezus in den dood wilde gaan, ja, daar werd ge-ergerd, wie geërgerd werd, hij niet, Matth. 26: 33, 36. En als de Heere eens aan Jakobus en Johannes gevraagd had, Matth. 20: 22, Kunt gij den drinkbeker drinken, dien Ik drinken zal, en met den doop gedoopt worden, waarmede Ik gedoopt wordt? zoo waren zij

het, die durfden antwoorden: wij kunnen. Dus zullen deze dingen hen bijzonder beschaamd en verlegen gemaakt hebben, zoodat zij niet wisten wat zij den Heere Jezus antwoorden zouden, maar verstommen moesten.

B. Aangaande nu nader, de gepastheid dezer verhandelde woorden op de gesteldheid van onze gemeene landsinwoners, en bijzonder van des Heeren volk, in deze donkere dagen, **namelijk**, wat de **goedertiere**ne en lankmoedige Heere aan ons Nederland in het gemeen, en aan elk inwoner in het bijzonder van tijd tot tijd gedaan heeft, om ons uit eene diepe **geestelijke** slaapzucht en zorgeloosheid, in eenen langdurigen tijd van nood en benauwdheid, op te wekken, alsmede wat tot **hiertoe** het gevolg en de uitwerking daarvan is geweest, daarin slaan wij het oog,

A. Op de diepe en geestelijke slaapzucht en zorgeloosheid van onze gemeene landsinwoners en van elk onzer, en dat in een langdurigen tijd van nood en benauwdheid, met de reden en oorzaak daarvan.

B. Op hetgeen de goedertiere en lankmoedige Heere aan ons Nederland in het gemeen, en aan elk inwoner, ja, aan elk onzer in het bijzonder, van tijd tot tijd al gedaan heeft, om ons uit die **geestelijke** slaapzucht en **zorgeloosheid** op te wekken, alsmede wat tot **hiertoe** het gevolg en de uitwerking daarvan is geweest.

A. Belangende het eerste, daarin slaan wij gade:

a. Den langdurigen tijd van nood en **benauwdheid**, door zonden en plagen, waarin wij leven. O! was ten tijde van Christus' lijden op aarde de wereld als in roer, wegens de **zonden** van het uitverkoren **menschdom** en wegens het neervallen van al de **pijlen** van Gods toorn op **zijn** lieven en onzondigen Zoon, als den Borg; ei! beschouwt nu ons land, in een tijd, dat de groote Borg de reinigmaking der zonde op aarde heeft teweeg gebracht, en gezeten is ter rechterhand van **zijns** Vaders majesteit; **zou** men nu niet zeggen, nu moest er **bijzondere** verandering op de wereld **zijn**; en boe is het nu gesteld?

1. B brengen de zonden onzes lands niet zware beroeringen over ons? Immers zijn dezelve tot aan den hemel, en dat tegen een heilig en rechtvaardig God, ja, in het licht **zijns** aanschijs. Wij zullen maar iets noemen, en wel zulke, van welke wij overal in den Bijbel lezen, waarover de toorn van den hemel ten allen **tijde** zwaar gevallen is, als daar is: die moederzonde van God niet in erkenenis te houden, het alomtegenwoordige heilige Wezen niet te **vreezen**; heeft God daarom Heidenen met andere zonden, en allerlei oordeelen zwaar **gestraft**? Wat zal er dan voor het **verlichte** Nederland te **wachten** zijn! O! uit de moederzonde vloeit:

a. Afgoderij in een land, en is te **schrikkelijker**, wanneer de alleen ware **God** een land voor een volk gewonnen heeft; is dat dan de dankbaarheid? O! dit tergt den Allerhoogste, die een jaloersch God is; ziet eens, om ééne zonde van Jerobeam, het oprichten van kalveren te Dan en te Bethel, dronken alle volgende koningen Israëls uit den beker van Gods toorn; ja **blijkbaar** staan die koningen **aan-**

geteekend, wie de hoogten en bosschen en afgrijselijke afgoderijen, afbraken en verbrandden, en ook wie dat niet deden.

b. Atheïsterij, Deïsterij, Vrijzinnigheid; Spinozisterij, Vrijgeesterij, enz. Dat alles is hoogmoed en opstand tegen dat zalige Wezen. Toen Farao, Nebukadnezar en Herodes, atheïstische taal begonnen te spreken, was het met die koningen gedaan; de een werd vernield, de ander werd een beest gelijk, de derde werd van de wormen gegeten; ja, zoo schrijft de apostel aan vrijzinnigen, 2 Petr. 3: 16, die den Bijbel verdraaien tot hun eigen verderf, die door hunnen hoogmoed hun eigen zin in den Bijbel brengen, en zoo nederig niet zijn, dat zij tevreden zijn met Gods zin daarin te zoeken en te vinden, al reikt hun sober verstand zoo ver niet.

c. Verachting van, of laæ vallen op, of liefdeloosheid omtrent den godsdienst! en de ingestelde genademiddelen Gods. Vrienden! als op den godsdienst geen allerhoogste prijs gesteld, en die niet voortgezet wordt met kracht in- en buiten 's lands, waar men bewind heeft, als in het Oosten en Westen, en als men gemakkelijk kan dragen, dat er eene heidensche onwetendheid is en blijft, dan moet een land zinken, omdat de godsdienst de eerste en voornaamste zuil en pilaar is van eene staatsregeering.

d. Een schenden, of een misbruik van Gods naam en heiligen dag, dit heeft de Heere God altijd zwaar gestraft, zelfs met een vuur aan te steken in de poorten, zoodat het de inwoners verteerde; ja, altijd met een zwaar verval in zeden onder het gemeen, met eene overgeving van een volk aan zichzelf.

e. Een spotten met Gods getrouwe knechten en hunne bedreigingen naar Gods Woord; toen zij dat begonnen met den profeet Ezech. 12: 23, 27, 28, toen was het Godstijd, God zeide toen: Ik 'zal dat spreekwoord doen ophouden, en Ik zal het woord van elk gezicht doen komen.

f. Het niet bewaren van de kroon van Christus, als men niet blijde is en voorstaat, dat Hij de eigen en natuurlijke Zoon van den eeuwigen Vader is, ja, dat Hij alleen Koning is, om zijne kerk op aarde te regeeren. *Q. L. a. s. m. e. n.* naar Jezus' kroon en recht tast, zoo worden op Godstijd dezulken verpletterd door zijnen ijzeren scepter, en in stukken geslagen als pottbakkers vaten, Ps. 2 : 9.

g. Ontrouwheid aan zijn licht, zoodat men uit vleeschelijke inzichten, of om eene koopmanschap van zielen te maken, aan zijne wanbegrippen vasthoudt. Dit is te gruwelijker, als men eenig licht of overreding heeft, en als men voor doorslaand licht Gods benauwd is, en dat men maar wil blijven vasthouden! om zijne partij te stijven; is het wonder, als het eens gebeurt, dat iemand te voren den wortel der zaak gehad heeft, dat zulkeen in het donker heengaat, of dat Gods hand hem vindt. Hier behoort mede, Jer. 2 : 17, Doet gij u dit niet zelfven, doordien gij den Heere uwen God verlaat, ten tijde als Hij u op den weg leidt?

h. Een twisten met Gods weg, niet tevreden te zijn met 's Heeren

weg en leiding, zoo over zichzelf, als over het gemeen. Gods

geene
 grooter schrikkelijker z o n d e n i n z w a
 gaan, waaraan men onschuldig is. Hoe menigeen leeft daarom te ge-
 ruster hij bewaard is voor g r o v e r
 vleesch zijnen gij het
 tijd b e n a u w d .

Gods ons land e
 langdurigen tijd Ja, heeft de heilige en rech
 geene allerlei oordeelen doen zien, e
 verscheidene op ons land blijven rusten, en welke ieder op zichzelf,
 ; als daar is :

a. Oorlog en pest, lang rondom ons land, dure tijden, verschrikke-
 lijke sterfte onder vee en menschen, allerhande ongedierte, en ver-
 scheiden ongewone, als een heir Gods; een voor ons vreemd zeege-
 wormte, waartegen' ons land als geoorloofd heeft, met zware, ja
 oorlogskosten, een machtig heir van ongewone muizen, zware ver-
 brekingen en inkortingen door stormwinden en watervloeden, groot
 verval in nering en koopmanschap, ja, een zinken bij de goedkoopte,
 daarbij eene zware verzwakking van de zenuwen van onzen staat,
 eene merkelijke inkorting van de Oost- en West-Indische compagnie,
 door de hand des grooten Gods.

b. Ja, vrienden! wat is toch dat? Is daar Gods hand niet in te
 zien? In den tachtigjarigen oorlog met Spanje is ons land opge-
 komen, rijk geworden, en de kerk sierlijk gebouwd en te voorschijn
 gebracht; en in een grooten dertigjarigen vrede zinkt kerk en land
 te gronde; ik zeg, wat is dat toch anders, dan eene uitvoering van
 dien vloek en die bedreiging, Mal. 2: 2, Ik zal hunne zegeningen
 vervloeken, ja elkeen derzelve heb Ik alreede vervloekt.

c. En doet daar het allerzwaarste nog bij, en dat de grimmigheid
 Gods opwekt, en de zwaarder of uitroeiende oordeelen verhaast; na-
 melijk, geene uitwerking ten goede, maar eene algemeene verharding
 en ongevoeligheid, onder vroom en onvroom, gelijk het alles is te
 dezen dage. Deze dingen maken de nooden en benauwdheden des tijds
 groot, voor die oogen hebben om te zien, en harten om op te merken.

b. Slaan wij gade de diepe en geestelijke slaapzucht en zorgeloos-
 heid van het volk des lands, en van elk onzer, ja van Jezus' disci-
 pelen in het land, en wel in zulk een tijd, gelijk ook de reden daarvan.

1. Sliepen Jezus' discipelen, toen het er zoo donker uitzag, wel

heeft de Heere nu ook niet uitgestort een geest des diepen slaaps? Jes. 29 : 10, dat zeer smartelijk is voor die nog wakker zijn.

a. Ziet hierin een recht afbeeldsel van de kerk in het 'gemeen, en van de gedraging van elk onbekeerd mensch in het bijzonder, en dat in zulk een tijd.

†. O! wat is het slapen onder de zonde niet zwaar! Is het niet waar, vrienden! dat elks hart bevangen is met slaaplust; en dat onder al dat geroep, geschrei en **geween**, van die nog wakker zijn? O, mensch! bij gelegenheid van Gods lankmoedigheid, dat de Heere **niet haastelijk** het oordeel brengt over elke booze daad, Pred. 8: 11, zal daarom uw hart vol zijn, om in het kwaad te blijven? Zult gij stout en goddeloos blijven zondigen onder al dat betuigen, en zulke moeite en verdriet aandoen aan wakende vromen, en hun zoozeer tot smart zijn?

††. Ja, wat is het slapen onder de oordeelen Gods niet **zeer gemeen**? O! stelt elk den dag des kwaads niet ver? en dan zegt de Bijbel, dat het 't naast bij is, en Gods Woord zal waar zijn, daar ligt die roede als voor elks ooggen, de oorlog op het uitbreken, ja, de pest, onbekeerd mensch, gij kunt ze niet zien; mag men nu ook niet zeggen, als aan Jona, hfdst. 1 : 6, Wat is u, gij hardslapende? sta op, en roep tot uwen God, opdat wij niet vergaan, o! onverzoend mensch met God, wat zondigt gij al licht.

b. Maar ziet hierin bijzonder een recht afbeeldsel van Gods volk; het waren hier de wakenden aan hun hart, de discipelen van Jezus, immers zoo slapen nu de wijzen met de dwazen, Matth. 25 : 5. O! dezulken, die door hun waken pilaren van land en kerk moesten zijn; wilt gij, kinderen van God, eens zien, of gij onder de slapende discipelen behoort? Ziet eenige bewijzen van het **onverantwoordelijk** slapen van Gods volk, in zulk een donkeren dag.

†. Slapende menschen liggen liefdeloos, die weten niet veel van die oefening; o! wat is de liefde bij eene groote menigte vromen verkoud omtrent den Heere en omtrent elkander; wat zijn velen uit hunne eerste liefde en werken uitgevallen, Openb. 2 : 4, 5, en wat is daar thans een liefdeloos gestel. Dit hebben wij ook maar in die menschen op te merken, die nu bekeerd worden; o! wat komen die sober op; wat wordt bij die de rechte, werkzame, nederige, algemeene liefdeoefening omtrent alle vromen, al zijn zij door eens anders dienst toegebracht, gemist; zoo aanstonds, als hij opkomt uit zijne diepte, wordt hij partijdig, en dus als even behouden, de zon gaat pas op, daar wordt het weer nacht, en daar slaapt hij weer heen.

††. Slapenden liggen werkeloos, die kunnen dan niet bidden, noch werken voor den Heere; o! wat zijn er eene menigte vromen, zij weten als niet wat het is, gemeene en bijzondere lastdragers, steunsels en pilaren van land en kerk, en van elkander te zijn; dan is het dat voorbidders ontbreken, Jes. 59 : 16. En dat de Heere naar dezulken zoekt, Ezech. 22 : 30. En wat is dat te zeggen, als God moet zeggen: Ik vond er geen?

†††. Slapenden liggen zorgeloos, die weten niets van alleruiterste gevaren, al stond hun huis boven hun hoofd in brand. O! wat **zijn** er thans velen van **Gods** volk, die **geene** of weinige opmerking hebben van het **wanhopige** van den tegenwoordigen tijd, ja de geestelijke zinnen staan als stil; **zij** zien **geene** teekenen' der tijden, noch des hemels, zij rusten daarin dat ze natuurlijk **zijn**, en zijn benauwd om verontrust te worden. Voor de verwoesting van Jeruzalem zullen ook vele **teekenen** in den hemel, in zijnen grond natuurlijk, geweest **zijn**; de onweders des hemels voorziet men ook, en **zijn** ook natuurlijk, maar laat ons met Van Lodensteyn opmerken: en dus zien **zij** geen kwaad van verre, zij **hooren** ook **geene** geruchten aan hun hart. O! wat hoorde de profeet, Jer. 4 : 19, Geluid van bazuinen en **krijgs**-geschrei, dat **hij** moest uitroepen: o, mijn ingewand! mijn ingewand! ik heb barenswee, o, wanden mijns harten! **Zij** voelen **geene** reeds drukkende kwaden; ja, geestelijke reuk en smaak heeft hen als verlaten: daarvan dat **gejuich**, dat men gaven boven genade schat, en dien uitroep: de **tempel** des **Heeren**, de tempel des **Heeren**, de tempel des **Heeren** zijn deze! Jer. 7 : 4, daar anderen, die nog rieken en smaken kunne:, zitten te treuren.

††††. Slapenden **droomen** licht, en genieten dus het een en ander in hunne verbeelding, maar als **zij** ontwaken, dan missen zij alles, en **zijn** hongerig en dorstig. O! hoe menigeen kan het **zoo** stellen bij eenige verkwikking, en **hij** is verre van zijne inwendige opkomst af, van **zoo** te eten en te drinken, dat **hij** aan zijn hart gesterkt wordt, en dat **hij** aan het werk raakt in **Gods** huis.

†††††. Eindelijk slapenden **zijn** doorgaans gemelijk, als zij **aange**-stooten of wakker **gemaakt** worden; zoolang men maar **half** wakker is, zal men niet opstaan, gelijk de discipelen, zij bleven al liggen, of men moet met een aanjagenden schrik van eenig gevaar of iets anders, uit **zijn** bed gedreven worden. Hoe menigeen kan de wakkermaking en aankloppingen niet verdragen? **Hij** meent dat hem groot ongelijk geschiedt., O ! mocht, menigeen hier **zichzelve**n zien, vrienden! zult **gij** ooit opstaan, die slaap, namelijk, dat niet weten, hoe verre **gij** in den grond van God zijt, zal **van** u eerst moeten wijken; wat is toch een Christen, als Jezus zijne hand zelf niet aanlegt'?

2. Was de reden van der discipelen slaapzucht, dat hunne **oogen** met slaap bezwaard waren; ziet hier ook eenige redenen en oorzaken van de zorgeloosheid van **Gods** volk: de reden is:

a. Van **de zijde** **Gods**, dat het nacht is in de rechtvaardigheid **Gods** over de kerk, en daarvan is dat het gevolg, het slapen **der** levenden, den **dooden** **gelijk**.

†. Is dat **geen** nacht, als de zon der gerechtigheid de stralen **zijns** **Geestes** intrekt? en de bediening door gaven geschat wordt boven de bediening des **Geestes**, in den Geest verricht.

††. Is dat geen nacht, als een hoofd vol letterlijke wijsheid en bevattning van eenige waarheden en bevindelijke zaken, gepaard met eene eigene **werkelijke** intooming van de ijdelheden van **zijn** gemoed,